

DOI 10.36074/11.12.2020.v5.26

НАУКОВІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІННОВАТИКИ

ORCID ID: 0000-0001-8058-3071

Віктор Шевчук

Заслужений юрист України,
доктор юридичних наук, професор кафедри криміналістики
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

УКРАЇНА

***Анотація.** Досліджуються проблеми наукових передумов формування криміналістичної інноватики як окремої криміналістичної теорії. Визначено та висвітлено методологічні засади розроблення та формування криміналістичної інноватики як нового напрямку у криміналістиці, її функцій, завдань та перспектив впровадження її положень у правозастосування. Зазначається, що процес побудови криміналістичної інноватики як окремої криміналістичної теорії поки що не можна визнати завершеним з причин значної кількості неузгоджених, нерозроблених та дискусійних питань, тому нині розглядувана концепція ще не досягла рівня окремої криміналістичної теорії, вона перебуває поки що у стадії формування. У криміналістиці сьогодні створено наукові передумови до розроблення та формування криміналістичної інноватики. Визначено найперспективніші напрями досліджень криміналістичної інноватики.*

Постановка наукової проблеми. Сучасний етап розвитку криміналістики, її перспективи та завдання визначаються соціальною функцією – сприяти своїми прийомами, методами і засобами у протидії кримінальним явищам. Враховуючи наведене, головним завданням криміналістики є сприяння органам правопорядку у боротьбі із злочинністю, повне і своєчасне техніко-криміналістичне забезпечення й супровід розслідування кримінальних правопорушень, їх судового розгляду[1; 2]. Це завдання може бути реалізовано на основі всебічного використання досягнень сучасної науки і техніки [3; 4; 5].

Створення та запровадження інноваційних криміналістичних продуктів у сучасних умовах є одним із пріоритетних завдань криміналістики та нагальною потребою практики[6; 7]. Тому розроблення цієї проблематики є досить актуальною та значимою, як у теоретичному, так і у практичному сенсі [8; 9; 10]. Разом з тим, вбачається, що спеціального поглибленого вивчення, критичного аналізу та подальших наукових розробок потребують методологічні проблеми розроблення та формування наукових засад криміналістичної інноватики, як одного із доволі нових наукових напрямків у криміналістиці, що формується.

Викладення основного матеріалу дослідження. Аналіз практики, свідчить про те, що на сьогодні складається парадоксальна ситуація, при якій сучасна криміналістика, розробляючи свої рекомендації, у тому числі й криміналістичні інновації, які спрямовані на оптимізацію кримінального провадження, спеціально не займається цілеспрямованим дослідженням питань, присвячених їх впровадженню у практичну діяльність [11; 12; 13; 14]. Разом із тим, очевидно, що проблеми впровадження криміналістичних інновацій у практику є принципово важливими, так як, по-перше, це пов'язано із прикладною функцією криміналістики, а по-друге, останні десятиліття

характеризуються тим, що досить багато криміналістичних інновацій не були реалізовані на практиці. Причиною останнього є різні, вони можуть бути як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Причини незатребуваності криміналістичних інновацій, на нашу думку, мають стати предметом окремих криміналістичних досліджень.

З огляду на викладене, на наш погляд, у криміналістиці повинна існувати система наукових положень, об'єднаних у криміналістичну теорію, що забезпечують перехід із системи наукового знання і запровадження їх у практичну діяльність з метою оптимізації процесу реалізації криміналістичних рекомендацій. Вбачається, що така теорія може називатися «криміналістичною інноватикою». Тому в умовах сьогодення назріла необхідність розроблення та формування криміналістичної інноватики як окремої криміналістичної теорії. *Криміналістична інноватика* є окремою галуззю наукових знань, вона пов'язана із теорією інноватики, соціальною та юридичною інноватикою.

Сьогодні дискусійним залишається переважна більшість питань, які є визначальними у формуванні криміналістичної інноватики, що зумовлює необхідність розроблення теорії та методології цієї наукової концепції. Заслугують на увагу дослідження криміналістичної інноватики на підставі загальнотеоретичних підходів, що забезпечують пояснення й обґрунтування таких фундаментальних першооснов будь-якої окремої наукової теорії, як її генеза, сутність, факт, гіпотеза й теоретична побудова [15; 16]. При цьому повноцінний розвиток окремої теорії в криміналістиці має бути обґрунтований предметом та об'єктом її дослідження, а також методами, які при цьому використовуються. Значущими є й питання визначення місця зазначеної теорії у криміналістичній систематиці, її структури та функцій. На нашу думку, цей процес побудови такої криміналістичної теорії поки що не можна визнати завершеним з причин значної кількості неузгоджених, нерозроблених та дискусійних питань, про які вже згадувалося. У зв'язку із цим вважаємо, що на сьогодні концепція криміналістичної інноватики ще *не досягла рівня окремої криміналістичної теорії і перебуває поки що у стадії формування*.

При визначенні рівня сформованості тієї чи іншої криміналістичної теорії необхідно виходити із загальнофілософських підходів до розв'язання цієї проблеми. Зокрема, П. В. Копнін зазначав, що знання, щоб стати теорією, повинно досягнути у своєму розвитку певної зрілості. Теорія має включати у себе не лише опис відомої сукупності фактів, але й їх пояснення, виокремлення закономірностей, яким вони підпорядковані. Немає пояснення – немає й теорії [17, с. 260]. Керуючись наведеними положеннями, Р. С. Белкін констатує, що окремою криміналістичною теорією не може бути будь-яка сукупність окремих теоретичних положень, нехай навіть вельми значущих і таких, що цілком стосуються предметної галузі криміналістичної науки. Окремі теоретичні побудови тільки тоді можуть бути об'єднані в окрему криміналістичну теорію, коли вони відносяться лише до чітко визначеної сукупності явищ, пов'язаних до того ж між собою органічно. У рамках окремих теоретичних положень пізнання може дійти до знання окремих закономірностей предмета; об'єктивний же зв'язок цих закономірностей, тобто знання закономірностей більш поглибленої сутності – це вже рівень окремої криміналістичної теорії [18, с. 285]. Зазначені положення є фундаментальними для подальшого дослідження проблем криміналістичних інновацій як окремої криміналістичної теорії, де передусім постають питання щодо предмета, об'єкта і методу цієї теорії.

Беручи до уваги, що *предметом* окремої криміналістичної теорії виступають певні закономірності об'єктивної дійсності з тих, які вивчаються криміналістикою в цілому. Предметом криміналістичної інноватики є закономірності з розроблення криміналістичних інновацій, впровадження, реалізація й застосування їх у правозастосовній практиці та їх відображення у джерелах інформації. Розглядаючи предмет криміналістичної інноватики вважаємо за можливе приєднатися до точки зору В. Ю. Сокола і віднести до предмета такої теорії три групи закономірностей: 1) закономірності розроблення криміналістичних інновацій, зокрема, поняття криміналістичної інновації, їх ознаки, критерії, співвідношення інноваційних підходів із традиційними, дослідження етапів створення таких інновацій, їх класифікація, джерела інноваційних ідей у криміналістиці, правове забезпечення створення криміналістичних інновацій, суб'єкти розроблення криміналістичних інновацій і т.д. (криміналістична неологія); 2) закономірності та особливості сприйняття та оцінки криміналістичних інновацій науковцями й практиками, їх готовності до прийняття та оцінки пропонованих криміналістичних інновацій (*криміналістична аксіологія*); 3) закономірності та особливості впровадження та застосування на практиці криміналістичних інновацій, причини не впровадження та неефективного їх застосування, рекомендації підвищенню результативності впровадження таких інновацій (*криміналістична праксеологія*) [19, с. 218-220].

Об'єкт криміналістичної інноватики має складну структуру і являє собою як саму криміналістичну інновацію, так і ті зв'язки і відносини, що проявляються у процесі її розроблення, впровадження та практичній реалізації й застосуванні – це з одної сторони, а з іншої сторони – злочинна діяльність, яка тісно пов'язана з діяльністю з виявлення, розслідування, судового розгляду й запобігання злочинам зокрема, і правозастосовною діяльністю загалом. Об'єктом вказаної окремої теорії є два види діяльності, злочинна діяльність та правозастосовна, які впливають на особливості розроблення, впровадження й застосування криміналістичних інновацій, етапів їх життєвого циклу, форм і можливостей формування та реалізації інновацій в криміналістиці, чинників-детермінантів, що зумовлюють розроблення та впровадження тих чи інших різновидів таких інновацій в практику, механізм їх реалізації та функціонування [20; 21].

На наш погляд, в межах правозастосовної діяльності можна говорити про спеціальний вид діяльності - інноваційна криміналістична діяльність – діяльність уповноважених на то осіб по створенню (розробленню), впровадженню, реалізації та застосування на практиці криміналістичних інновацій. Мова йде, з одного боку про таких спеціальних суб'єктів, як розробники, а з іншого – споживачі таких інновацій. Розробниками є суб'єкти, що беруть участь в процесі створення, впровадження та реалізації інновації (науковці, технарі, новатори та ін.). Споживачами виступають спеціальні суб'єкти (слідчий, суддя, експерт та ін.), які наділені спеціальними функціональними повноваженнями по їх застосуванню, які пройшли кваліфіковану фахову підготовку, володіють знаннями та практичними навичками використання таких інновацій [22, с. 63-66]. При цьому інноваційна криміналістична діяльність, як самостійний об'єкт криміналістичних досліджень, носить забезпечувальний (обслуговуючий) по відношенню щодо діяльності по розслідуванню злочинів та судового розгляду. *Метод* – це система пізнавальних прийомів, які використовуються як для побудови самої теорії, так і для застосування її положень у певній практичній діяльності. Щодо теорії криміналістичної інноватики, то він виступає одночасно і як об'єкт досліджень цієї теорії, і як власний її метод [23, с. 94-104].

Отже, з огляду на висловлені методологічні положення, сьогодні ще рано вести мову про створення окремої криміналістичної теорії інновацій. Вбачається, в реаліях сьогодення формується нова теоретична побудова, яка дозволяє образно уявити окрему криміналістичну теорію інновацій у системі криміналістики. Зараз накопичені теоретичні знання і досвід практики розроблення та впровадження інновацій в діяльність органів правопорядку, що дозволяє констатувати *існування передумов формування криміналістичної теорії інновацій*.

Криміналістичну інноватику слід розглядати як одне з доволі нових наукових напрямків у криміналістиці, що формується. Така наукова концепція має яскраво виражений синтетичний характер, а її створення є результатом дії закону інтеграції та диференціації знань у криміналістиці. Криміналістична інноватика об'єднує не лише власне криміналістичні знання про інновацію, але й положення інших галузей знань. Використання таких знань у криміналістиці відбувається як у простому їх застосуванні у «чистому вигляді» – до їх адаптації і творчого пристосування щодо вирішення криміналістичних завдань. Криміналістичні дослідження проблеми криміналістичної інноватики повинні базуватися на наукових положеннях не тільки криміналістики й теорії криміналістичної інноватики, а й інших галузей знань, передусім філософії, психології, економіки, інноватики, кримінології, кримінального права, кримінального процесу, юридичної психології та ін., а також на пізнанні економічних, соціальних, технічних, технологічних, організаційних та інших аспектах інноватики. Тому криміналістична інноватика акумулює в собі концептуальні положення інноватики, її методи і засоби, понятійний апарат, властивості та ознаки інновацій, специфічну інноваційного процесу та її етапи, класифікаційні підходи до поділу на види інновацій, їх роль та призначення тощо.

До основних функцій криміналістичної інноватики як наукового напрямку належать: 1) дослідження закономірностей розроблення, впровадження, реалізації та застосування криміналістичних інновацій, їх відображення у джерелах інформації, які слугують основою створення інноваційних криміналістичних засобів; 2) активізація дослідження феномену криміналістичної інновації в процесі досудового розслідування, судового розгляду, правозастосовної діяльності, її роль та призначення, функціональний аналіз інноваційної криміналістичної діяльності; 3) розробка й дослідження особливостей розроблення, впровадження і функціонування окремих видів криміналістичних інновацій, етапів їх життєвого циклу, форм і можливостей їх реалізації та застосування для ефективного вирішення криміналістичних завдань, забезпечення оптимізації, підвищення якості та результативності правозастосовної діяльності; 4) розроблення рекомендацій щодо побудови прогностичних моделей стосовно ймовірних результатів та ефективності застосування інновацій в процесі розслідування, судового розгляду й запобігання злочинам та правозастосовній діяльності; 5) дослідження засобами криміналістичного аналізу відносин та зв'язків, що проявляються у процесі її розроблення, впровадження та практичній реалізації й застосуванні «розробник – споживач – інновація-результат» з метою підвищення якості та результативності правозастосовної практики і вирішення криміналістичних завдань; 6) розроблення й дослідження закономірностей впливу злочинної діяльності на необхідність та затребуваність в розробленні та застосуванні тих чи інших інноваційних криміналістичних продуктів і їх взаємозв'язок із

правозастосовною діяльністю та практикою їх застосування; 7) виявлення й дослідження чинників-детермінантів, що зумовлюють розроблення та впровадження інновацій в практику, а також ефективність їх застосування; 8) удосконалення класифікацій різновидів інновацій з урахуванням певних критеріїв та напрямків застосування на практиці та у криміналістичній науці; 9) розроблення інноваційних засади криміналістичного забезпечення правозастосовної діяльності, яке включає, з одного боку, сукупність інноваційних криміналістичних засобів та прийомів їх застосування і діяльність певних суб'єктів щодо використання інновацій у практиці, а з іншого - систему наукових положень, які вивчають закономірності інноваційної криміналістичної діяльності, результати якої спрямовані на ефективне вирішення практичних завдань.

Криміналістичну інноватику також слід розглядати як *специфічну діяльність* уповноважених законом суб'єктів, що здійснюється на підставі застосування інноваційних криміналістичних засобів, втілених у вигляді нової технології, продукції, послуги, рішення та ін., які спрямовані на забезпечення оптимізації, підвищення якості та результативності правозастосовної практики і вирішення криміналістичних завдань [24]. Практичне застосування криміналістичних інновацій здійснюється спеціальними суб'єктами, що забезпечує кваліфікованість, ефективність та результативність використання розроблених та впроваджених у практику інноваційних засобів. При цьому суб'єктами криміналістичної інноватики у відповідних видах і формах її застосування виступають слідчий, експерт, прокурор, суддя, співробітники оперативних підрозділів. При цьому, не потрібно обмежуватися лише сферою досудового розслідування, як традиційно у багатьох криміналістичних джерелах це питання розглядається, що, на наш погляд, є не зовсім правильним та нині потребує уточнення та перегляду, подальших наукових досліджень цієї проблематики.

Варто зауважити, що перспективним напрямком в криміналістиці є використання *криміналістичної інноватики у різних сферах правозастосування*, тим самим розширюючи межі застосування криміналістичних знань у різних видах юридичної практики. Підтвердженням цього можуть стати численні дослідження вчених криміналістів теоретико-прикладних проблем застосування досягнень криміналістики у судовому розгляді, у кримінальному та цивільному судочинстві, адміністративному провадженні, в прокурорській, адвокатській та нотаріальній діяльності та ін. [25; 26]. Тому необхідно активізувати наукові дослідження *криміналістичної інноватики* у різних видах правозастосування.

Висновки. Насьогодні криміналістикою і правозастосовною практикою накопичено, систематизовано й узагальнено досить об'ємний емпіричний матеріал, який є відправним для створення окремої теорії - криміналістичної інноватики, актуальність побудови якої не викликає жодних сумнівів. Положення криміналістичної інноватики утворюють насамперед систему знань, яка характеризує предметно-практичну та інформаційно-пізнавальну сторону слідчої судової, експертної та інших видів діяльності [27; 28]. Як і криміналістика в цілому, теорія криміналістичної інноватики має прикладний характер, є науковою основою для розробки і застосування інноваційних криміналістичних засобів кримінального провадження, судового розгляду, різних видів судочинства та юридичної практики. Тому успішне вирішення практичних завдань криміналістичної інноватики передбачає розроблення та формування

методології цієї наукової концепції, її понятійно-категоріального апарату, а також врахування особливостей цього процесу та перспектив їх розроблення, впровадження і проблем застосування у правозастосовній діяльності.

Список використаних джерел:

- [1] Коновалова, В.О. (2018). Нові тенденції розвитку криміналістики. *Криміналістика и судебная экспертиза: наука, обучение, практика*: матеріали науково-практ. конференції Міжнародного конгресу криміналістів (м. Одеса, 13-15 вересня 2018 р.); у 2 т. Т.1, 55-64.
- [2] Shevchuk, V. (2020). Innovations in criminalistic and practice of their implementation in law enforcement activity. *Modern science: problems and innovations. Abstracts of the 2nd International scientific and practical conference*. SSPG Publish (May 3-5, 2020). Stockholm, Sweden, 903-913.
- [3] Шепітько, В. Ю., Авдєєва Г. К. (2013). Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю: здобутки та перспективи діяльності. *Вісник академії правових наук України*, (2), 308-314.
- [4] Шевчук, В. М. (2020). Інновації у криміналістичній техніці: сучасні можливості та проблеми застосування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*, Видавничий дім «Гельветика» (43), 146-15.
- [5] Шевчук, В. М. (2017). Проблеми вдосконалення науково-технічного забезпечення слідчої діяльності. *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. / ред. кол. : В. І. Борисов та ін. X. (33), 108-122.
- [6] Shevchuk, V. (2020). Actual problems of a separate criminalistic methodics. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 4), July 24, 2020. Oxford, United Kingdom, 21-26. Doi: <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v4.06>.
- [7] Шепітько, В. Ю., В. А. Журавель, Авдєєва Г. К. (2011). Інновації в криміналістиці та їх впровадження в діяльність органів досудового слідства. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. пр., (33), 44-45
- [8] Shevchuk, V. (2020). Scientific prerequisites for the formation of criminalistic innovation and some prospective directions of its development. *Scientific Collection «InterConf»*, (35): with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Experimental and Theoretical Research in Modern Science» (November 16-18, 2020). Kishinev, Moldova: Giperion Editura, 305-316.
- [9] Shevchuk, V. (2020). Problems and prospects of introduction of artificial intelligence technologies in judicial activity in the conditions of pandemic. *Scientific Collection «InterConf»*, (34): with the Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «International Forum: Problems and Scientific Solutions» (November 6-8, 2020) in Melbourne, Australia: InterConf, 393-403.
- [10] Шевчук, В. М. (2019). Інноваційні напрямки розвитку криміналістики. *Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці*: матеріали міжнар. «круглого столу» (м. Харків, 12 груд. 2019 р.), 142-147
- [11] Жижина, М.В. (2012). Инновационный путь развития криминалистики на современном этапе. *Вестн. криминалистики*, 1(41), 18–24
- [12] Шевчук, В. М. (2020). Актуальні проблеми криміналістики у сучасних умовах. *Korszerű műszerek és algoritmusok tapasztalati és elméleti tudományos kutatási: tudományos művek gyűjteménye a nemzetközi tudományos-gyakorlati konferencia anyagaival* (Hang 3), Szeptember 18, 2020. Budapest, Magyarország: European Scientific Platforme, 90-96. Doi: <https://doi.org/10.36074/18.09.2020.v3.33>.
- [13] Шевчук, В. М. (2020). Криміналістика: традиції, новації, перспективи : добірка наук. пр. / Віктор Шевчук; упоряд.: Н.А. Чмутова. Харків: Право, 2020.1280 с. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2020/Kriminalistika_Shevchuk_2020.pdf
- [14] Шевчук, В. М. (2019). Сучасний стан та тенденції розвитку криміналістики: актуальні проблеми сьогодення. *Проблеми законності*, 146, 234–246.
- [15] Журавель, В. А. (2018). Окремі вчення в структурі загальної теорії криміналістики. *Теорія та практика суд. експертизи і криміналістики*, (18), 9-21.
- [16] Shevchuk, V. (2020). Modern problems of formation and prospects for researching the concept of criminalistic innovation. *Tendances scientifiques de la recherche fondamentale et appliquée*: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la conférence scientifique et pratique internationale (Vol. 2), 30 octobre, Strasbourg, République française, 67-72. <https://doi.org/10.36074/30.10.2020.v2.20>.
- [17] Копнин, П. В. (1973). Диалектика как логика и теория познания . М., 260.
- [18] Белкин, Р. С. (2001). Курс криминалистики. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 285.

- [19] Сокол, В. Ю. (2008). Науковедческие проблемы криминалистики. *Общество и право*, 1(19), 218-220.
- [20] Shevchuk, V. (2020). Criminalistic innovation: modern problems of formation and prospects for research. *Perspectives of world science and education: abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference*. CPN Publishing Group (April 22-24, 2020). Osaka, Japan, 158-168.
- [21] Шевчук, В.М. (2020). Інноваційні криміналістичні продукти у правозастосовній діяльності : поняття, ознаки та проблеми впровадження у практику. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Одеса : «Гельветика». Том XXVI, 139-155.
- [22] Ковтуненко, К.В. (2013). Роль учасників інноваційної діяльності в процесі використання інноваційних розробок. *Економіка харчової промисловості: Науковий журнал*, 2 (18), Одеса: Фенікс, 2013, 63–66.
- [23] Shevchuk, V. (2020). Innovations in criminalistic technique: problems of creation and application. *Scientific Collection «InterConf», (31): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Science and Practice: Implementation to Modern Society»* (October 6-8, 2020). Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 94-104.
- [24] Шевчук, В. М. (2020). Інноваційні засади криміналістичного забезпечення діяльності органів правопорядку: постановка проблеми. *Paradigmatic view on the concept of world science: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific Conference* (Vol. 2), August 21, Toronto, Canada: European Scientific Platform, 139-144. <https://doi.org/10.36074/21.08.2020.v2.51>.
- [25] Шепітько, В. Ю. (2019). Інновації в криміналістиці як віддзеркалення розвитку науки. *Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці : матеріали міжнар. «круглого столу»* (Харків, 12 груд. 2019 р.), 147–150.
- [26] Shevchuk V. (2019). Criminalistic situation and its effects on the formation of the concept of tactical operations. *Theory and Practice of Forensic Examinations and Criminalistics: a collection of scientific papers*. 19 th issue. Kh.: Pravo, 32-49.
- [27] Shevchuk V. (2020). Prospects and innovations research of criminalistic technique. *Scientific Collection «InterConf», (33): with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Global and Regional Aspects of Sustainable Development»* (October 26-28, 2020) in Copenhagen, Berlitz Forlag, 126-135.
- [28] Шепітько В. Ю. (2012). Криминалістика XXI века: предмет познания, задачи и тенденции в новых условиях. *Современное состояние и развитие криминалистики : сб. науч. тр.* Харьков : Апостиль, 43–45.
-

ΛΟΓΟ

THE ART OF SCIENTIFIC MIND

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

SPECIALIZED AND MULTIDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCHES

DECEMBER 11, 2020 • AMSTERDAM, THE NETHERLANDS

VOLUME 5

DOI 10.36074/11.12.2020.v5
ISBN 978-90-5767-591-1

EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM

ΛΟΓΟΣ

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**«SPECIALIZED AND MULTIDISCIPLINARY
SCIENTIFIC RESEARCHES»**

DECEMBER 11, 2020

VOLUME 5

Amsterdam • The Netherland

E
S
P

UDC 001(08)
S 78

<https://doi.org/10.36074/11.12.2020.v5>

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Kazmina N.

Responsible designer: Bondarenko I.

S 78 Specialized and multidisciplinary scientific researches:
Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 5), December 11, 2020. Amsterdam, The Netherland: European Scientific Platform.

ISBN 978-90-5767-591-1 («Mo'Media», The Netherlands)
DOI 10.36074/11.12.2020.v5

Papers of participants of the International Multidisciplinary Scientific and Practical Conference «Specialized and multidisciplinary scientific researches», held in Amsterdam, December 11, 2020, are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the catalog of International Scientific Conferences; approved by ResearchBib and UKRISTEI (Certificate № 452 dated 5 October 2020); certified by Euro Science Certification Group (Certificate № 22196 dated 14 November 2020).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Bibliographic descriptions of the conference proceedings are indexed by CrossRef, ORCID, Google Scholar, ResearchGate, OpenAIRE and OUCI.

UDC 001 (08)

© Participants of the conference, 2020

© Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ», 2020

© European Scientific Platform, 2020

ISBN 978-90-5767-591-1